

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sunday
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 229. — STEV. 229.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 29, 1923. — SOBOTA, 29. SEPTEMBRA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

BAVARSKA POD KAHROVO DIKTATURO

Vladne čete so ovladale položaj na Bavarskem. — Monakovska vlada sodeluje z berlinsko. — Knillingova vlada se ne strinja v vseh ozirih s Stresemannovo proklamacijo. — Za preprečenje nacionalistične agitacije. — Knilling zahteva, naj se versaillsko mirovno pogodbo proglaši ničevim.

Berlin, Nemčija, 28. septembra. — Odkar delujeta začno centralna in bavarska vlada, se ni batil protirevolucion.

Tako ekstremisti kot fašisti so izvanredno potrili, ker jih je prehitel dr. Kahr novi diktator Bavarske.

Na Bavarsko, posebno pa v Monakovo je doseglo dovolj vojakov, da bodo kos še tako nevarni in mučni situaciji.

Kakor hitro je dosegla iz Berlinja poročilo, da je centralna vlada zapovedala nemškim delavcem v Ruhru okraju, naj se vrnejo na delo ter naj prenehajo s pasivnim odporom, so začeli na Bavarskem rogoviliti komunisti in fašisti, češ, sedaj je nastopil za nas ugoden trenutek, da izvajujemo, kar smo si namenili izvojevati.

Račune jim je pa prekrizal bavarski ministrski predsednik von Knilling, ki je imenoval von Kahrha, diktatorjem Nemčije.

Oba, von Kahr in Knilling zatrjujeta, da ta odredba ni bila naprjena proti Berlinu, ampak uveljavljena v svrhu ustanovitve rednih razmer na Bavarskem.

Von Knillingova vlada se nikakor ne strinja s proklamacijo kanceljera Stresemanna, s katero je odpavil pasivni odpor.

Stresemann pa noč trditi von Knillingu, ki pravi, da je treba proglašiti versaillsko mirovno pogodbo ničevim in neveljavnim.

Mir je zaenkrat sicer ustanovljen, toda tišina, ki je nastala takoj po proklamaciji diktatorstva, ničesar dobrega ne pomenja.

Pod navidezno površino vse kipi in vre, in nihče ne ve, kaj bo izbruhnilo.

KAJ SVETUJEJO SOVJETI — NEMČIJI. ZA \$30.000 ŽGANJA UKRADE NEGA.

Moskva, Rusija, 27. septembra. — Tukaj se mudi deputacija nemških komunistov. Ruski voditelji so jim nasvetovali, naj ne hite preveč s protirevolucijo v Nemčiji, ampak naj mirno čakajo nadaljnji razvoj. Nastopijo naj edinole v slučaju, če bi nemški fašisti resno ogrožali obstoj nemške države. Rusija baje ne želi nove vojne. Vsa svoja sredstva in vse svoje moči bo uporabila za rekonstrukcijo.

SLIKAR UMRL PRI DELU.

Turin, Italija, 27. septembra. — V svojem ateliju je slikal slikar Alberto Colosso škofa Partomassija. Naenkrat je padel slikar na tla. Škof je skočil k njemu ter se živečemu podelil zadnje zakramente. Slikar je par trenutkov za tem umrl. Zadela ga je srčna kap.

TRINAJSTLETNI DEČEK RESIL ŽIVLJENJE 38 OTROKOM.

Mexico City, Mehika, 27. septembra. — Naslednikom državnega zakladničarja Adolfa de la Huerte, je bil imenovan Alberto J. Pani, dosedanji minister za zunanjne zadeve. Včeraj je bil zaprisezen.

PARNIK MAJESTIC JE DOSEDEL REKORD.

Southampton, Anglija, 27. septembra. — Parnik White Star čete Majestic je dosegel v Cherbourg iz New Yorka ob devetih zvezcer. Potreboval je pet dni, pet ur in 21 minut. Vozil je s povprečno naglego 24 vozlov na uro.

Dveh do devetih let.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Se potom naše banke izplačujejo zanesljivo, hitro in po niskih cehah:

Včeraj se bilo naše cene nizkejše! Jugoslavija:

Jugoslavija na zadnje pošte in izplačila "Kr. poštni čekovni urad" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Kranju, Celju, Mriboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač na hitro izplačilo najugodnejše.

1000 Din. . . \$12.30 . . . K 4,000
2000 Din. . . \$24.40 . . . K 8,000
5000 Din. . . \$60.50 . . . K 20,000

Pri nakazilih, ki značajo manj kot en tisoč dinarjev računimo poseben na 10 centov za poštino in druge stroške.

Italija in zasedene esemlje:

Raspodilja na zadnje pošte in izplačila "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir \$10.20
300 lir \$15.00
500 lir \$24.50
1000 lir \$48.00

Pri nakazilih, ki značajo manj kot 200 lir računimo poseben na 10 centov za poštino in druge stroške.

Na poštih, ki presegajo manj kot en tisoč dinarjev ali pa dvatisoč kr dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjev in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepravokavo; še tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene naprej. Računamo po centi onega dne, ko nam doseg poslan dinar v roki.

Glede izplačil v ameriških dolarijih glejte poschen oglos v tem člunu.

Dinar nam je poslat najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
52 Cortlandt Street
New York, N. Y.
Glavno nastopništvo Jadranske Banke.

BERLINSKI REVEŽI.

Ameriška Salvation Army je poslala v Berlin nekaj svojih članov ter velike zaloge živil. Člani Salvation Army kuhači kar na ulicah v velikih armadnih pečeh hrano ter jo dele med najrevnejše prebivalstvo.

MORILEC W. S. WARD JE BIL OPROŠČEN

Philadelphia, Pa. 27. septembra. — Pred skladisčem Philadelphia Distilling Company se je pojavilo štirideset maskiranov mož, ki so zvezali stražnike ter naložili na triku za 30.000 dolarjev žganja. Odpeljali so ga neznankam.

Če bi imeli na razpolago več avtomobilov, bi ga bili odpeljali več, kajti v skladisču je vsega skupaj za \$2.500.000 žganja.

SLIKAR UMRL PRI DELU.

Turin, Italija, 27. septembra. — V svojem ateliju je slikal slikar Alberto Colosso škofa Partomassija.

Naenkrat je padel slikar na tla. Škof je skočil k njemu ter se živečemu podelil zadnje zakramente. Slikar je par trenutkov za tem umrl. Zadela ga je srčna kap.

TRINAJSTLETNI DEČEK RESIL ŽIVLJENJE 38 OTROKOM.

Philadelphia, Pa. 27. septembra. — Pred skladisčem Philadelphia Distilling Company se je pojavilo štirideset maskiranov mož, ki so zvezali stražnike ter naložili na triku za 30.000 dolarjev žganja. Odpeljali so ga neznankam.

Če bi imeli na razpolago več avtomobilov, bi ga bili odpeljali več, kajti v skladisču je vsega skupaj za \$2.500.000 žganja.

DR. LORENZ BO OSTAL V AMERIKI.

S parnikom "Resolute" je dosegel v Ameriko slavni dunajski zdravnik dr. Lorenz, ki je eden največjih svetovnih specijalistov za sklepne bolezni.

Svoj urad bo imel v hiši štev. 741 Park Ave., New York. V isti hiši ima svoj urad tudi slavni specijalist za nosne, ušesne in vratne bolezni, dr. Ehrmann, ki je že marsikateremu newyorskemu Slovenskemu pomagal k zdravju.

AMERIŠKE BOJNE LADJE DO ZAPUSTILE TURŠKO VOJVODJE.

London, Anglija, 28. septembra. Iz Carigrada je doseglo poročilo, da bodo v pondeljek zapustile ameriške bojne ladje turško vojvodje.

Londonski urad je poslal tudi slavni specijalist za nosne, ušesne in vratne bolezni, dr. Ehrmann, ki je že marsikateremu newyorskemu Slovenskemu pomagal k zdravju.

FRANCOZI ŠE VEDNO NISO ŽADOVOLJNI

Poincare pričakuje nadaljnih razvojev v Ruhru okraju. — Pogajanja glede reparacij se bodo čestitali, morilec se je zahvalil.

Walter S. Ward, sin multimilijonarja, ki je umoril bivšega vojaka Petersa, je bil včeraj pred sodiščem v White Plains oproščen.

Obravnava proti njemu se je skrajšala in daljšoma presledki vleka proti njemu šestnajst mesecev.

Porotniki so se posvetovali tri ure in štiri minute.

Medtem so se enkrat vrnili ter vprašali sodnika Wagnerja, če je treba smatrati priznanje obtoženca kot dokazilnega materialja proti njemu. Povedal jim je, da morajo verjeti Wardu, če ne smatrajo njegove izjave za skrajno neverjetne.

V splošnem prevladuje mnenje, da se Poincare ne bo zadovoljil samo s koncem pasivnega odporja.

Cakal bo, da bo odpor v resnici končan na vseh točkah in da se bodo industrijalcji v Ruhru okraju uklonili zavezniškim predpisom.

Kakor hitro bo vlada zadobila

kontrolo nad sedanjim položajem,

bo imenoval kaneler Stresemann

poslanika za Pariz in Bruselj.

Zato bo izdelal nov reparacijski načrt ter ga predložil zavezniškemu.

Pariz, Francija, 28. septembra.

Geslo francoskih uradnih krogov

je zaenkrat "previdnost".

Pričani so namreč, da so sedanje

razmere v Nemčiji bolj zapletene

in da so bile kdaj prej.

Millville, N. Y., 28. septembra.

V ponovljeni coronerjeve porote so

včeraj izkopali truplo petnajst-

letne Eme Dixon, katero so pred

kratkim našli mrtvo v tukajšnjem

bližini.

Oblasti imajo na sumu šest mo-

ških, o katerih je znano, da so bili

ljubimci pokojnice.

Včeraj so imeli sosedje veliko

zborovanje. Pri tej priliki so od-

ločno zahtevali, da ne smejo ob-

lasti niti malo popustiti ter sto-

riti vse potrebno, da izsledi zlo-

cine.

Imenovali so poseben odbor, ki

je razpisal petsto dolarjev nagra-

de za ugotovitev zločina.

Governor je poučarjal, da je bi-

la Ema Dixon nedolžna deklej

in da je bilo vse, kar so govorili

slabega o nji, le zlobno obrek-

ovanje.

Pariz, Francija, 28. septembra.

Neka Havasova brzojavka poro-

ča: Tukaj so začele kro-

žiti govorice, da je bila progla-

šena na Turškem republika. Iz

turških virov ni bilo dosedaj še

nobenega podobnega poročila.

Položaj na Turškem je bil zad-

nji čas kako nestanoviten.

Washington, D. C., 28. sept.

Predsednik Coolidge je sprejel da-

ČAROVNICA.

Spisal JEAN RAMEAU.

Za "Glas Naroda" poslovenil J. T.

Izpred ljubljanske porote,

Tri tajne obravnave.

Dne 10. septembra se je pričelo v Ljubljani jesensko porotno zasedanje. Vršile so se tri tajne razprave. Porotnemu senatu je predsedoval sedni svetnik Mladič, vanta pa sta bila nadsvetnik Keršič in okr. sodnik Avsec. Obtožbo je zastopal državni pravnik dr. Domenico.

Kot prvi se je zagovarjal Jožef Lukač, klijučavničarski vajenec, rojen leta 1908. v Ovsišah. Državno pravduščo ga je tožilo radi posilstva neke 7letne deklice. Ker so porotniki z 8 proti 4 glasovom zanikali njegovo krivdo, je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo.

Radi oskrumbe 12 deklice se je nato zagovarjal Maks Kristofič, krojaški mojster iz Godišč pri Kranju. Bil je obsojen na 5 mesecov ječe.

Popoldne se je vršila razprava proti Ivanu Zavrniku iz Drenovega griča pri Vrhniki.

Prijatelj tuje lastnine.

Dne 11. septembra se je zagovarjal poljski delavec Josip Cizelj z Piršenberga, ki je velik sovražnik dela, zato pa tem večji prijatelj tuje lastnine. Brez dela večno ne do živeti. Cizelj si je zato pomagal s tujinimi poseti in izmical pri takih prilikah vse, kar mu je prišlo pod roke. Osrečil je s svojim nezaželenjem obiskom Franca Hribernika v Celju, Janezu in Ivano Bešlje na Glineah in Ceciliijo Košeniu na Vrantskem ter si "izposodil" pri njih denarja, hranilnih knjižnic in blaga. Cizelj se je zagovarjal, da je izvršil vsa voja dejanja v pisanosti.

Poretunci so potrdili vsa tri glavna vprašanja glede izvršenih atvin in obenem dodatno vprašanje, da je znašala škoda manj kot 10.000 K. Cizelj je obsojen na 15 mesecov težke ječe, poostreno s potom in temmico vsak mesec.

Propalica.

Druga razprava 11. sept. je bila ajna. Rudar Florijan Drčar iz Litije, krepak mladenič, se je zagovarjal: radi ropa, posilstva in javnega usiljava. Prava zver v slovenski podobi, skvarila pa ga je vojna. Po prevariti je kot vojak Narodne straže kraljevsko sranko. Leta 1919 je bil radi težkih polnih bolezni oddan v garnizijsko bolnico v Ljubljani, odkoder pa je kmalu pobegnil in se potem skrival z nekim Alojzijem Sitarjem po litijskem okraju. Dne 24. marta 1919 sta prišla k neki ženski v Kremenjak, pri kateri sta prenočila v skedenju. Ponoči sta vdrila skozi dimnik v njeno hišo. Drčar jo je z bajonetom v roki spolno zlorabil in okužil s kapavico in silfisom. Sitar pa je medtem ubil 15 jaje in pripravil okrepilo. Po zločinu sta si vzela za plačilo denarja in blaga, se dobro najedla in napila, zvezala prestrašeno žensko, ji se zagrozila, da ji zapogleda in nato odšla. Drčar je bil kmalu aretiran v Zidanem mostu, a je pozneje pobegnil v Avstrijo, dokler ga niso zopet prideli dne 8. maja v Zibiki. Njegov tovariš Alojzij Sitar se je že leta 1919 obesil v ljubljanskih zapori. Florijan Drčar je bil obsojen na 12 let težke ječe.

Star pohotnec.

Dne 12. septembra se je vršila v tem zasedanju že peta tajna razprava radi pohotnosti. Zagovarjal se je 59letni posestnik Luka Podakar iz Kamnika, ki je spolno zlorabil pastirje J. A., staro 9 let. Podakar je že star znanec na sodniji, saj je sedel že nič manj kar osemnajstkrat v zaporu radi raznili deliktov. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Čudna oprostilna razsodba.

Zaradi hudoletstva težke telesne poškodbe se je 15. septembra zagovarjal pred porotniki Jurij Kesič, rojen leta 1891. v Črnom vrhu. V nedeljo 17. junija ponocni se je vrátil s svojima tovarisema Jakobom Kopačem in Alojzijem Obedom iz neke gostilne na Viču po Tržaški cesti proti Ljubljani. Krenili so po Tobačni ulici in došli do državne dreserice, kjer sta obtožencev tovarisja iztrgalna iz plota vsak po en remeje. Ropot je čul okrajni gozdar France Kalan, ki jih je pričel zasledovati. Na Tržaški cesti je gozdar dohitel obtožencev, dočim sta njegova tovarisja uveževala. France Kalan je zahteval, da se poda ž njim na postlico. Obtožence se je temu proti-

(Nadaljevanje.)

9

ROYAL MAIL

Pooblaščena od Jugoslovanske vlade.
Hitra, direktna služba med
New York - Cherbourg - Hamburg
in novih, velikih, veličastnih "O" paroski. Moderni v mesecih. — Postava odpitja.
"OHIO", "ORCA", "ORDUINA", "ORBITA"
V Evropi: CENE Iz Evropi:
\$130 in vec \$103.50 Ham'g \$130. In vec \$102.50
\$125 in vec \$99.00 Cher'g \$125. In vec \$100.00
\$106.35 Zagreb \$106.00
Slovenski privaten kabine v trejem razredu.

VAŽNO! Izgubljene čase z nakupom tickov za vse sorodnike v Evropi. Nova kota prične 1. jul.

Za navodila vprašajte pri lokalnih agentih ali pri

ROYAL MAIL STEAM PACKET COMPANY

26 Broadway New York City

Kje je moj prijatelj ALOJZIJ ŠABEC in sorodnik GRGA MAA-LAVEC? Prosim, da se mi javit. — John Malavec, Box 164, Pittsfield, Pa. (28-29-9)

MOŠKI! Zaščitite se
Proti sovražnikom

SANTAL MIDY PREHLAD MEHURJA

Nabavite si našljivo razstavo
PREPARE-BA za MOŠKE

Velika tuba 35c. Kit (4x) \$1

Vsi lekarji in

Sam Y. Kit (4x) \$1

12 Bekenkamp St., New York

Pišite za okrepilico.

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

Kako dobti svojce iz starega kraja.

KDOR je namenjen potovati v starikraj, je potrebno, da je natanko poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvari.

Pojasnila, ki vam jih zamoremo dali vsled naših dolgoletnih izkušnj. Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prevorstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki se niso ameriški državljanji, morejo potovati v starikraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecov in so pripuščeni brez vsake neprilike v to dočelo.

Kako dobti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobti sorodnika ali pa svojce iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila in navodila. Jugoslovanska letna kota znača 6426 novih priseljevcev.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranse banke.

Kretanje parnikov - Shipping News

Cherbourg; Tyrrhenia, Cherbourg, Hamburg.

18. oktobra: Albert Ballin, Hamburg; Rochambeau, Havre.

20. oktobra: La Savoie, Havre; Olympia, Cherbourg; Ohio, Cherbourg, Hamburg; New Amsterdam, Boulogne; Leviathan, Cherbourg.

23. oktobra: Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

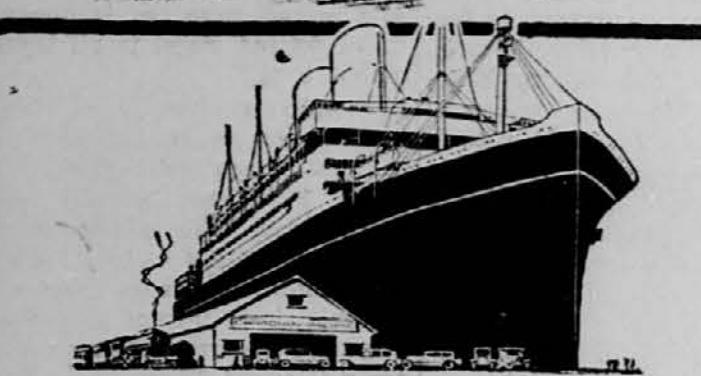
24. oktobra: Paris, Havre; Pres. Garfield, Cherbourg; Yorck, Bremen.

25. oktobra: Thuringia, Hamburg; Cosimo, Genoa.

27. oktobra: Homeric, Cherbourg; Orbita, Cherbourg, Hamburg; Pres. Harding, Cherbourg; Bremen; Vendam, Boulogne.

30. oktobra: Resolute, Cherbourg, Hamburg; Mauretanica, Cherbourg.

31. oktobra: France, Havre; Pittsburgh, Cherbourg; Bremen; Bremen; Bremen; America, Genoa; Bevedere, Trat.

V IN IZ JUGOSLAVIJE

14 ogromnih hitrih potniških parnikov

plove s progo

Canadian Pacific

Neposredna služba

HAMBURG

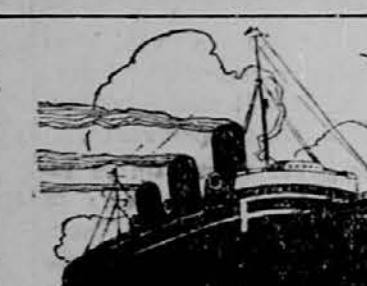
Cherbourg Southampton Glasgow Antwerp Liverpool

Kadar potujete v Jugoslavijo, ali ako želite dobti katerega svojih rokavov ali prijateljev k sebi, obrnite se na CANADIAN PACIFIC

KRATKA MORSKA PROGA V EVROPO — SAMO STIRI DNI NA ODPRTEM MORJU

Za potne listke in nadaljnja pojasnila, se obrnite na lokalne agente, ali na glavne agente Canadian Pacific, ki se nahajajo v vseh večjih mestih.

Canadian Pacific Steamships

COSULICH LINE

Naravnost v Jugoslavijo

Edino direktno spomladano odpitje

Otvoritvena vožnja znamena

PRES. WILSON — 11. okt. 30. nov.

SELVEDORE 31. oktobra

MARTHA 10. nov. 28. dec.

Dubrovnik ali Trieste

Zelena in notranjost amfiteatre Nobenih vizit.

Vprašajte pri bližnjem agentu ali pri PHELPS BROS. & CO. 2 West St., N. Y.

LEPO STANOVANJE

se dobi za energetiko ali dva moža;

zračna soba, čiste postelje, električna razsvetljjava, Lahko se dobi tudi hrana. — Mrs. Alois Rupnik, 35 First Ave., New York City.

(28-29-9)

ISČE SE

dobre dogarje, kakor tudi dobriga formana s pripomočki; javi naj starost, skušuje in pliča, katero zahteva. — Max Fleischer, 475 N. McNeill St., Memphis, Tenn.

(28-9-1-10)

Prav vsakdo —

kakor kaj išče; kakor kaj ponuja;

kakor kaj kupuje; kakor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

mali oglasi

v "Glas Naroda".

PRODA SE FARMA

114 akrov zemlje, hiša in štala bližu glavnega mesta Pensylvanije Harrisburg za \$2500.00. Vsa druga pojasnila daje Joseph Maizel, Box 184, Enhaut, Pa.

(3x 29-9, 6&13-10)

RAVNOKAR JE IZŠLA

NAJVĒĆJA ARABSKA

SANJSKA KNJIGA

Najnovjša ilustrovana izdaja

Vsebuje 300 strani.

Cena s poštino \$1.

SLOVENIJE PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street,

New York City, N. Y.

Prave pristne glasne VICTOR in COLUMBIA GRAMOFONE

z rogom ali brez roga, Cene od \$22.50 do \$480.00, kakor tudi prave Slovenske Victor in Columbia plošče dobite le pri

IVAN PAJK

Victor Dealer

24 Main St., Comeragh, Pa.

Cenike zastonj, pišite ponj.

POŠTNINA PROSTA

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St., New York